

Валентина БОНДЖОЛОВА

ПРОФЕСОР ВЪРБАН ВЪТОВ

През ноември 2001 година Катедрата по съвременен български език отбеляза шестдесетия юбилей на своя настоящ ръководител — проф. Върбан Вътв. Поздравления поднесоха много негови близки, приятели и колеги.

Мисля, че едно от най-трудните неща е да се напише кратко юбилейно слово за колега, с когото работиш почти двадесет години. През този дълъг период постоянно съм знаела за отговорността да водя упражнения на студенти, пред които лекции чете проф. Вътв. Защото усещам постоянната подкрепа, както и толерантността на един много добър преподавател и учен.

В. Вътв е роден на 11 ноември 1941 г. в с. Осеновец, Шуменска област. След като завършва специалност Българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“, негова съдба става преподавателската и научната работа. Във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ постъпва през 1975 г., с което слага началото на богатите си и разностранни научни интереси с широк тематичен и хронологичен план — в областта на съвременния български език и на историята на новобългарския книжовен език. През 1979 г. получава научната степен кандидат на науките, а през 1986 г. е избран за доцент (с хабилитационен труд „Езикът на Софроний Врачански в ръкописните му съчинения от Втори Видински сборник“). През април 2004 г. става професор по български език. Автор е на над 90 публикации в различни области на съвременния български език и историята на новобългарския книжовен език, сред които две книги, два учебника, три речника, сборници с упражнения, както и редица студии, статии и др. Изнася задълбочени и интригуващи доклади на десетки конференции, конгреси и други научни форуми у нас и в чужбина. В периода 1981—1985 г. работи като лектор по български

език в Украйна, в Лвовския държавен университет. Освен като преподавател и учен, Вътот се изявява като ръководител и администратор: бил е декан на Филологическия факултет (1987—1990), за кратко е директор на Педагогическия колеж към ВТУ в гр. Враца, а от 1998 г. е ръководител на Катедрата по съвременен български език.

Основно място сред изследванията му заемат публикациите, свързани с историята на новобългарския книжовен език, редица от които детайлно представят всички страни на Софрониевия език. Завършек на дългогодишния му труд е книгата „Езикът на Софроний Врачански“ (Велико Търново, Faber, 2001, 232 стр.), в която убедително разкрива и обосновава мястото на Софроний във формирането и развитието на новобългарския език. Изследователската му работа върху езика на други възрожденски книжовници (Гаврил Кръстевич, Сава Доброплодни, д-р Васил Берон, Захарий Круша, д-р Иван Богоров и др.) и върху дамаскинската книжнина намира място в лекционния курс по тази дисциплина и допринася за задълбоченото усвояване на проблематиката от студентите. Наблюденията си Вътот обобщава в книгата „Строители и строителство на новобългарския книжовен език“ (УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Библиотека Филология №13, В. Търново, 2002, 271 стр.). Интересите на В. Вътот в областта на стилистиката и свързаната с нея проблематика произтичат от работата му върху езика и стила на възрожденските книжовници, като вниманието му привличат фонетични, лексикални и синтактични теми.

Съществен дял сред разностранните научни търсения на проф. Вътот имат разработките по лексикология, фразеология и лексикография: издава два речника — за синонимите (Малък синонимен речник на българския език. Изд. Слово, Велико Търново, 1999, 429 стр.) и за фразеологизмите (Малък фразеологичен речник на българския език. Изд. Слово, Велико Търново, 1997, 186 стр.; II изд. 1999). Интересите към миналото и към съвременността на езика се пресичат в библейската фразеология, като след редица статии и студии се стига до издаването на „Библията в езика ни. Речник на фразеологизмите с библейски произход“ (Слово, Велико Търново, 2002, 537 стр.). С 60 речникови статии доц. В. Вътот се включва в авторския колектив на „Енциклопедия на съвременния български книжовен език“ (съставители проф. Р. Русинов и проф. Станьо Георгиев, ИПК „Свети Евтимий Патриарх Търновски“, Велико Търново, 2000, 583 стр.).

Несъмнен принос са учебниците по лексикология и фонетика на съвременния български книжовен език, претърпели по няколко издания (последните издания са „Фонетика и фонология на българския език“

(УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, 2002, 380 стр.) и „Лексикология на българския език (Лексемика. Ономастика. Фразеология. Лексикография)“ (Велико Търново, 1998, 424 стр.), които са важен източник за подготовката на студентите и са представени като хабили- тационни трудове за професура заедно с книгата „Библията в езика ни“. В тях са включени редица таблици, систематизиращи най-важни- те явления и класификации, както и подробна библиография към всеки дял, показваща още веднъж друго качество на проф. Вътв — добрата информираност и желанието да бъде в крак с последните публикации и проучвания в областта на езикознанието.

В научната продукция на В. Вътв впечатляват прецизността и широтата на наблюденията. С последователните си и задълбочени про- учвания проф. Вътв е намерил своето място сред най-изтъкнатите представители на българската лингвистика. Със своята почтеност и възискателност към себе си и към другите, с премерено шеговития тон, с обективността и възискателността си той заслужено печели уважени- ето и доверието и на колегите си, и на студентите.

По повод на юбилея си проф. Вътв получи много пожелания за здраве, щастие и дълголетие. Към тях можем да добавим пожелание- то за творческо дълголетие и неостаряващ научен интерес към езика, неговото настояще и минало.